

Sarajevo, 06.12.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
29.11.2021. – 03.12.2021.

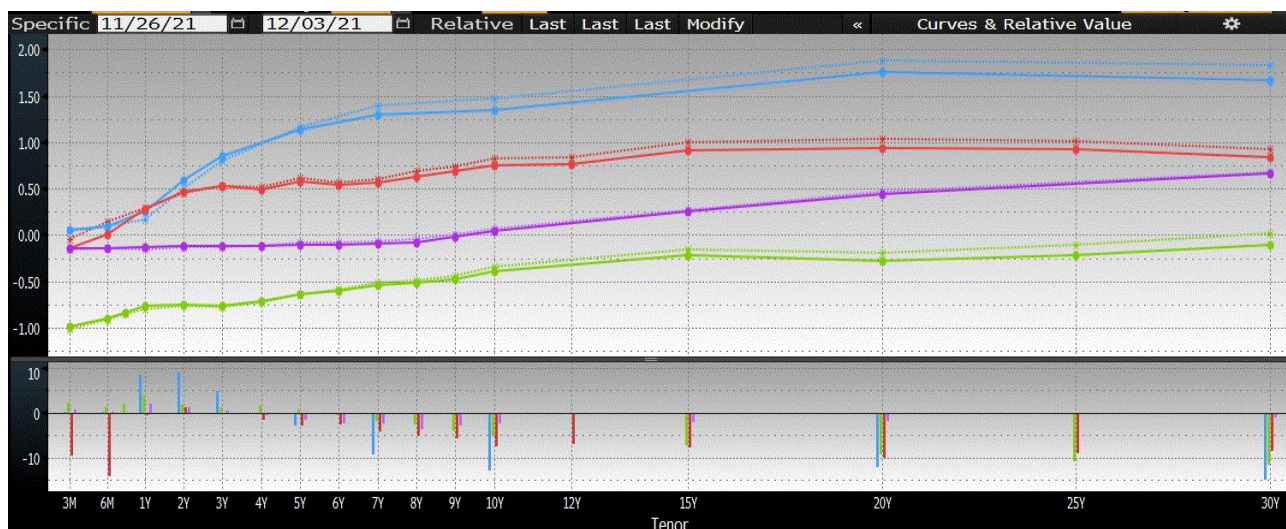
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	26.11.21	
2 godine	-0,76	-	-0,74	↗	0,50	-	0,59	↗	0,47	-	0,48	↗	-0,13	-	-0,11	↗
5 godina	-0,64	-	-0,63	↗	1,16	-	1,13	↘	0,62	-	0,59	↘	-0,08	-	-0,10	↘
10 godina	-0,34	-	-0,39	↘	1,47	-	1,34	↘	0,83	-	0,75	↘	0,07	-	0,05	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	26.11.21	-	3.12.21
3 mjeseca	-0,990	-	-0,969
6 mjeseci	-0,912	-	-0,901
1 godina	-0,789	-	-0,754

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 03.12.2021. godine (pune linije) i 26.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su i tokom prošle sedmice bilježili volatilna kretanja. Korekcija na niže kod prinosa obveznica dužeg dospeljeća je uslijedila u četvrtak, kada je Njemačka donijela odluku o uvođenju lockdowna za nevakcinisane osobe, te najavila moguću obaveznu vakcinaciju. Pojava novog soja virusa, kao i slabi podaci sa tržišta rada SAD, koji su objavljeni na kraju sedmice, su dodatno doprinijeli povećanoj potražnji za sigurnijim investicijama. Prinosi njemačkih obveznica kraćih i srednjih dospeljeća nisu zabilježili veće promjene, dok su prinosi obveznica dužih dospeljeća smanjeni za 5 baznih poena. Prinosi italijanskih dvogodišnjih obveznica su povećani za 4 bazna poena, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica smanjeni za 6 baznih poena na sedmičnom nivou.

Početkom prošle sedmice je objavljen podatak o oštrom rastu inflacije u Njemačkoj, koja je u novembru dostigla 6%. Nakon toga ovaj podatak je objavljen i za ostale vodeće članice u eurozoni, u kojima je

takođe zabilježen veći rast inflacije od očekivanog, da bi u konačnici podatak inflacije na nivou eurozone u novembru iznosio rekordnih 4,9%. Objavljivanje ovih podataka dolazi uoči ključne sjednice ECB u decembru, kada se očekuju informacije o budućnosti stimulativnih mjera ove institucije. Član IV ECB iz Njemačke Schnabel je uoči objavljenog podatka o stopi inflacije u Njemačkoj izjavila da ne postoje znakovi da bi inflacija mogla izmaći kontroli, kao i da se očekuje da će inflacija u novembru zabilježiti vrhunac, te da bi bilo previše rano da se monetarna politika pooštri. Predsjednica ECB Lagarde je izjavila da postoji očigledna zabrinutost o pitanju ekonomskog oporavka eurozone u sljedećoj godini, ali da vjeruje da je puno toga naučeno u smislu da „sada znaju ko je neprijatelj i koje mjere treba poduzeti“. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da postoji rizik da inflacija neće usporiti onoliko brzo koliko je ECB ranije predviđala, te da je moguće da se nastavi sa neto kupovinama obveznica ukoliko bude potrebno i nakon okončanja PEPP programa u martu sljedeće godine. Polovinom protekle sedmice Reuters je objavio da neki članovi UV ECB žele da za sjednicu koja se održava u februaru naredne godine odgode donošenje odluke o kupovinama obveznica nakon što istekne aktuelni PEPP program. Iako se smatra da postoji dogovor da se PEPP okonča u martu odluka o načinu na koji će se ostali programi kupovina obveznica prilagoditi bi mogla da bude odgođena usljed pojave novog soja virusa i izgleda inflacije. Krajem sedmice predsjednica ECB Lagarde je još jednom ponovila da smatra da je mogućnost povećanja kamatnih stopa u sljedećoj godini malo vjerovatna, ali da ECB neće oklijevati da poduzme akcije kada uslovi smjernica o budućim kretanjima kamatnih stopa budu zadovoljeni. Lagarde je dodala da nije prikladno porediti Evropu sa SAD i da će inflacija vjerovatno usporiti tokom naredne godine kada izbljedi uticaj smanjenja stope PDV-a u Njemačkoj iz 2020. godine i kada dođe do slabljenja uzlaznih pritisaka na troškove energenata.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	4,5%	4,9%	4,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	2,3%	2,6%	2,0%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	OKT	19,0%	21,9%	16,1%
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	NOV	55,8	55,4	54,2
5.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	NOV	117,5	117,5	118,6
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	NOV	-6,8	-6,8	-4,8
7.	GDP – Francuska (kvartalno) final.	III kvartal	3,0%	3,0%	1,3%
8.	GDP – Belgija (kvartalno) final.	III kvartal	1,8%	2,0%	1,7%
9.	GDP – Finska (kvartalno)	III kvartal	-	0,8%	2,2%
10.	GDP – Italija (kvartalno) final.	III kvartal	2,6%	2,6%	2,7%
11.	GDP – Irska (kvartalno)	III kvartal	-	0,9%	5,2%
12.	Maloprodaja – EZ (G/G)	OKT	1,4%	1,4%	2,6%
13.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	OKT	-1,7%	-4,1%	-0,6%
14.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	OKT	-	4,3%	4,7%
15.	Maloprodaja – Španija (G/G)	OKT	-	-0,7%	-0,1%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	OKT	-5,0%	-5,3%	-1,9%
17.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	OKT	-0,4%	-0,5%	0,5%
18.	Stopa nezaposlenosti – EZ	OKT	7,3%	7,3%	7,4%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija	OKT	9,1%	9,4%	9,2%
20.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	OKT	-	6,3%	6,3%
21.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	NOV	5,4%	5,3%	5,4%
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	NOV	-	5,2%	5,2%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	NOV	-	-74,4	-0,7

SAD

Predsjednik Feda Powell je u utorak izjavio da će se na sastanku FOMC-a, koji će se održati 14. i 15. decembra, razgovarati o bržem smanjenju i okončanju kvantitativnih olakšica nekoliko mjeseci ranije od očekivanog. Powell je naglasio da su inflatorni pritisci povećani i da je povećana opasnost od veće stope inflacije, iako je mjesecima unazad tvrdio da je pandemijski rast inflacije uglavnom bio posljedica prolaznih sila. Međutim, pred Kongresom je izjavio da je dobar trenutak da povuče te izjave i da će kreatori monetarne politike raspravljati o bržem smanjenju kvantitativnih olakšica.

Ministrica finansija Yellen je izjavila da je snažna američka ekonomija, koja bi vjerovatno mogla podstaći rast kamatnih stopa, generalno dobra za svijet i za tržišta u razvoju. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic je izjavio da je ključno koliko će novi soj omicron uticati na učesnike u ekonomiji, dodajući da je smanjenje programa kvantitativnih olakšica do kraja prvog kvartala 2022. godine u „interesu svih nas“ i da bi to smanjenje pružilo više mogućnosti u 2022. godini u pravcu povećanja kamatnih stopa. Predsjednik Feda iz St. Louisa i član FOMC-a sa pravom glasa 2022. godine Bullard je izjavio da je ekonomija SAD bila veoma dobra u prilagođavanju pandemiji Covid19, te da misli da će se tako i nastaviti. Bullard je dodao da postoji opasnost da će se javiti previsoka inflacija, a to nije cilj novog okvira Fedove monetarne politike. Po njegovom mišljenju, nastaviće se dramatično poboljšanje na tržištu rada u SAD, dodajući da niža stopa učešća radnika ne predstavlja prijetnju za ekonomiju.

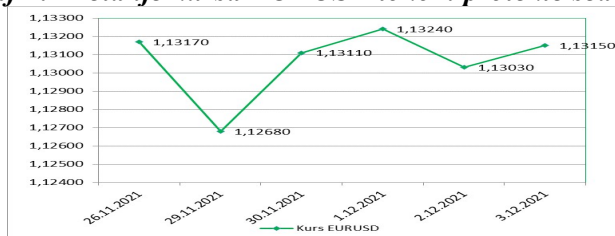
Senat je u srijedu usvojio kratkoročni paket za finansiranje Vlade u periodu do 18. februara, dan prije nego što bi Vladi ponestalo finansijskih sredstava.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Boj kuća koje čekaju na realizaciju prodaje	OKT	1,0%	7,5%	-2,4%
2.	Aktivnost prerađ. sektora Feda iz Dalasa	NOV	15,0	11,8	14,6
3.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	SEP	1,2%	0,9%	1,0%
4.	Indeks ekonomske aktivnosti Feda iz Čikaga	NOV	67,0	61,8	68,4
5.	Indeks povjerenja potrošača	NOV	110,9	109,5	111,6
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. nov	-	-7,2%	1,8%
7.	ADP izvještaj o broju zaposlenih	NOV	525.000	534.000	570.000
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	NOV	59,1	58,3	58,4
9.	PMI indeks uslužnog sektora F	NOV	65,0	69,1	66,7
10.	Kompozitni PMI indeks F	NOV	-	57,2	57,6
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	NOV	61,2	61,1	60,8
12.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. nov	240.000	222.000	194.000
13.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. nov	2.003.000	1.956.000	2.063.000
14.	Broj zaposlenih u nefarmerskom sektoru	NOV	550.00	210.000	546.000
15.	Broj zaposlenih u privatnom sektoru	NOV	536.000	235.000	628.000
16.	Stopa nezaposlenosti	NOV	4,5%	4,2%	4,6%
17.	Fabričke porudžbine	OKT	0,5%	1,0%	0,5%

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1317 na nivo od 1,1315.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice u Velikoj Britaniji su provedena istraživanja među kompanijama koja su pokazala da se kompanije suočavaju sa rekordnim rastom troškova, te sa poteškoćama oko regrutovanja zaposlenih, dok očekuju trend rasta inflacije u narednoj godini. Ovakvi rezultati predstavljaju značajne informacije za BoE i odluke o eventualnom povećanju referentne kamatne stope.

Istraživanje koje je provedeno među kompanijama uslužnog sektora Velike Britanije pokazuje da su troškovi u ovom sektoru bilježili najsnažniji rast u posljednjih 20 godina. Slični rezultati su zabilježeni i u prerađivačkom sektoru gdje je tokom prošlog mjeseca veći broj proizvođača prijavilo rast troškova, najveći u posljednjih 30 godina. U mjesečnom istraživanju koje provodi BoE, a u kojem je učestvovalo blizu 3.000 kompanija, je pokazalo da 85% kompanija ima više poteškoća od uobičajenih prilikom regrutovanja zaposlenih, dok 58% ističe da je ovaj proces bio mnogo teži.

Kreator monetarne politike BoE Saunders, koji je tokom prošlog mjeseca glasao za povećanje kamatnih stopa, je izjavio da želi više informacija o uticaju novog soja omicron prije nego što odluči kako će glasati tokom ovog mjeseca. Saunders je dodao da se novi soj pojavio nedavno, tako da bi trebalo razmatrati njegove moguće efekte na javno zdravlje i na ekonomiju. Časopis Times je objavio da se ministar finansija Sunak sprema da smanji porez na dohodak ili stopu PDV-a prije sljedećih izbora. Inicirana je priprema detaljnih planova za smanjenje poreskog opterećenja, uz razmatranje i treće opcije da se smanji porez na nasljedstvo. Federacija malih preduzeća u Velikoj Britaniji (The UK Federation of Small Businesses) je upozorila da je samo četvrtina manjih britanskih uvoznika spremna za nove granične kontrole uvoza iz EU, koje će biti uvedene za četiri sedmice. Od 1. januara kompanije više neće moći da odlažu izradu uvoznih carinskih deklaracija za robu iz EU, te će umjesto toga morati podnijeti deklaracije i platiti relevantne tarife prilikom uvoza.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	OKT	0,4	0,7	0,3
2.	Odobreni hipotekarni krediti	OKT	70.000	67.200	71.900
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	OKT	-	7,0%	7,0%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	NOV	9,3%	10,0%	9,9%
5.	PMI indeks prerađivački sektor F	NOV	58,2	58,1	57,8
6.	PMI indeks uslužnog sektora F	NOV	58,6	58,5	59,1
7.	PMI kompozitni indeks F	NOV	57,7	57,6	57,8

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,84872 na nivo od 0,85490, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3337 na nivo od 1,3236.

JAPAN

Tokom protekle sedmice guverner BoJ Kuroda je izjavio da je siguran da će ekonomija Japana prevazići uticaj Covid19 u narednim mjesecima i da će za nekoliko mjeseci biti u fazi oporavka i ekonomskog rasta. Dodao je da je važno obezbijediti finansiranje industrija kojima je potreban duži vremenski period da pređu na „zelene operacije“. Napomenuo je i da iako je odgovor na klimatske promjene najveći prioritet, završetak pune dekarbonizacije će potrajati duži vremenski period.

Novo političko rukovodstvo Japana poziva finansijske zvaničnike u zemlji da pojačaju napore ka izdavanju digitalne valute, ukazujući na daleko brži napredak Kine, kao potencijalni izazov koji vodi globalnom ekonomskom poretku. Vlada je povećala broj radnika koji se bave pravnim i tehničkim aspektima izdavanja digitalne valute BoJ, koji su u suštini digitalni oblici već postojećih valuta. Analitičari smatraju da, iako je potrebno vrijeme da se politička pažnja pretoči u direktnu investiciju, BoJ će se vjerovatno držati pod pritiskom da odstupi od opreznog stava u pravcu izdavanja digitalnog jena. Ministar Kobayashi koji nadgleda ekonomsku bezbjednost je izjavio da treba razmišljati šta će se desiti nacionalnoj bezbjednosti Japana ukoliko druge zemlje napreduju u izdavanju digitalne valute centralne banke (CBDS).

Član uprave BoJ Suzuki je izjavio da bi BoJ mogla u martu da okonča svoje programe finansiranja za ublažavanje pandemije, nakon što su se uslovi korporativnog finansiranja značajno poboljšali u odnosu na prošlogodišnju novčanu krizu, uzrokovanu virusom Covid19. Dodao je da će taj plan zavisiti od uticaja širenja omicron soja na ekonomiju. Iako je Suzuki izjavio da nije siguran kako će se odvijati taj plan, naglasio je da su mnoge kompanije uvidjele poboljšanje uslova finansiranja, djelimično zbog velike finansijske podrške Vlade Japana i BoJ u ublažavanju ekonomskog uticaja pandemije Covid19.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Maloprodaja (G/G) OKT	1,1%	0,9%	-0,5%
2.	Prodaja u supermarketima i robnim kućama (G/G) OKT	1,0%	0,9%	-1,3%
3.	Stopa nezaposlenosti OKT	2,8%	2,7%	2,8%
4.	Industrijska proizvodnja (M/M) P OKT	1,9%	1,1%	-5,4%
5.	Indeks započelih kuća (G/G) OKT	5,5%	10,4%	4,3%
6.	Kapitalna potrošnja (G/G) III kvartal	1,5%	1,2%	5,3%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora F NOV	54,2	54,5	53,2
8.	PMI indeks uslužnog sektora F NOV	52,1	53,0	50,7
9.	Kompozitni PMI indeks F NOV	52,5	53,3	50,7
10.	Prodaja vozila (G/G) NOV	-	-13,4%	-30,2%
11.	Monetarna baza (G/G) NOV	-	9,3%	9,9%

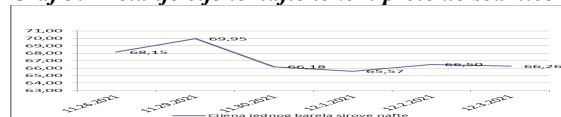
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 128,35 na nivo od 127,64. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 113,38 na nivo od 112,80.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 68,15 USD (60,22 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je bila pod uticajem neizvjesnosti oko efekata novog soja virusa, ali i iščekivanja daljih odluka OPEC+ koje se odnose na globalnu ponudu nafte. Tokom trgovanja u ponedjeljak cijena je povećana, nakon značajnog pada koji je zabilježen krajem prethodne sedmice, a pod uticajem špekulacija da će OPEC+ možda pauzirati odluku o povećanju obima ponude kao odgovor na širenje novog soja virusa. U narednim danima investitori su procjenjivali efekte novog soja virusa, te je cijena nafte uglavnom oscilirala oko 66 USD po barelu. Generalni direktor Moderne je izrazio sumnju u efikasnost vakcine protiv novog soja virusa Covid19, što je pojačalo zabrinutost na tržištu nafte i ublažilo tražnju za ovim energentom. OPEC zajedno sa Rusijom ima interes da poveća cijenu nafte, nakon što je cijena u prošloj sedmici zabilježila pad od preko 10%. Ipak, moraju da razmotre i uticaj oslobađanja strateških rezervi nafte od strane SAD i ostalih zemalja. Do kraja sedmice investitori su prilagođavali pozicije uoči odluke OPEC+ o politici ponude ovog energenta. Značajniji rast cijene ovog energenta je obuzdan zbog izražene neizvjesnosti oko uticaja novog virusa koji bi mogao ugroziti tražnju na naftom, kao i zbog vijesti o slabim podacima o promjenama broja zaposlenih u pojedinačnim sektorima SAD. Krajem sedmice članice OPEC+ su donijele odluku da nastave sa planiranim obimom povećanja ponude nafte, ali je istaknuto da se ova odluka može revidirati u bilo kojem momentu, u slučaju neizvjesnosti na tržištu. Dogovoreno je da se u januaru nastavi sa ubrizgavanjem 400.000 barela dnevno na globalno tržište, što je potez koji zadovoljava velike nacije poput SAD, koje su izražavale zabrinutost zbog stalnog rasta cijene nafte.

Cijena nafte je zabilježila sedmični pad od 2,77%, što predstavlja već šestu sedmicu da cijena bilježi smanjenje. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 66,26 USD (58,56 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.802,59 USD (1.592,82 EUR). Tokom protekle sedmice cijena zlata je bila pod uticajem očekivanja odluka Feda o restriktivnijoj monetarnoj politici. Investitori procjenjuju ove efekte i nastoje da zauzmu odgovarajuću poziciju. Predsjednik Feda Powell je svjedočio pred Kongresom, a njegov govor je prepoznat kao prilično oštar. Tom prilikom Powell je izjavio da će FOMC na sljedećem sastanku razgovarati o bržem smanjenju i okončanju kvantitativnih olakšica nekoliko mjeseci ranije od očekivanog. Naredni sastanak FOMC-a će se održati 14. i 15. decembra. Powell je naglasio da su inflatorni pritisci povećani i da je povećana opasnost od veće stope inflacije. Ove izjave, te očekivanja investitora o primjeni restriktivnije monetarne politike su tokom sedmice imale izražen uticaj suprotan od neizvjesnosti koju je izazvao novi soj virusa, pa cijena zlata nije bilježila veće dnevne promjene. Objavljene vijesti su upozoravale na to da nova varijanta virusa ima značajne mogućnosti da izbjegne imuni sistem u odnosu na ranije infekcije virusom Covid19 i da istraživanja sugerisu da bi nova varijanta virusa mogla da uzrokuje značajan talas infekcija, čak i kada je u pitanju populacija sa visokim stepenom antitijela. Ipak, krajem sedmice su se pojavile vijesti da investitori smatraju da efekat novog soja virusa neće uzrokovati „katastrofalnu štetu“ po ekonomiju, a to se odrazilo i na smanjenu tražnju za zlatom. Cijena ovog plemenitog metala je na kraju sedmice korigovana na više usljed mješovitih podataka objavljenih za tržište rada SAD, a što je uticalo na pad prinosa na državne obveznice. Prinosi obveznica SAD sa rokom dospijeća od 30 godina dostigao je najniži nivo od početka ove godine. Negativne realne kamatne stope povećavaju privlačnost plemenitih metala kao nekamatne aktive.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.783,29 USD (1.576,04 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je, već treću sedmicu smanjena, za 1,07%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

